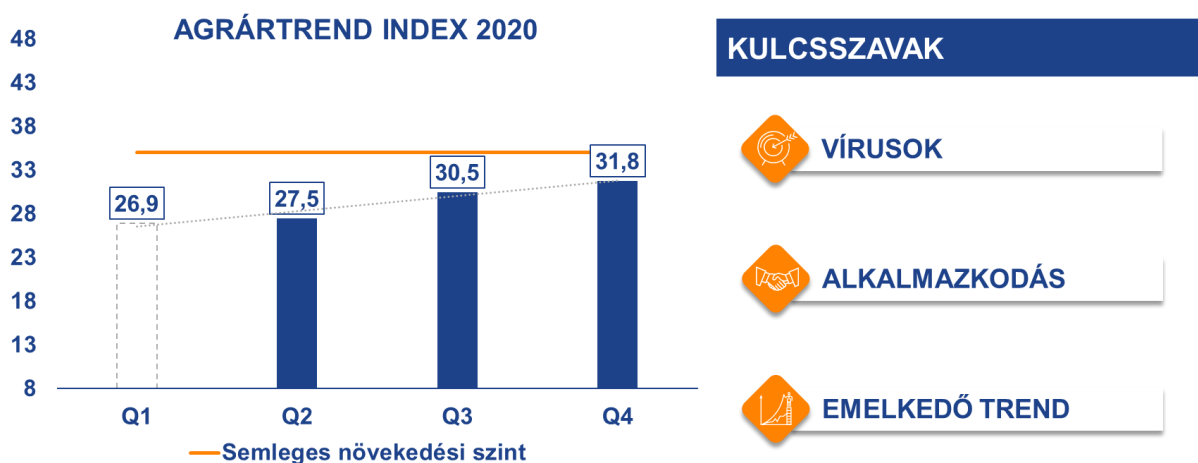

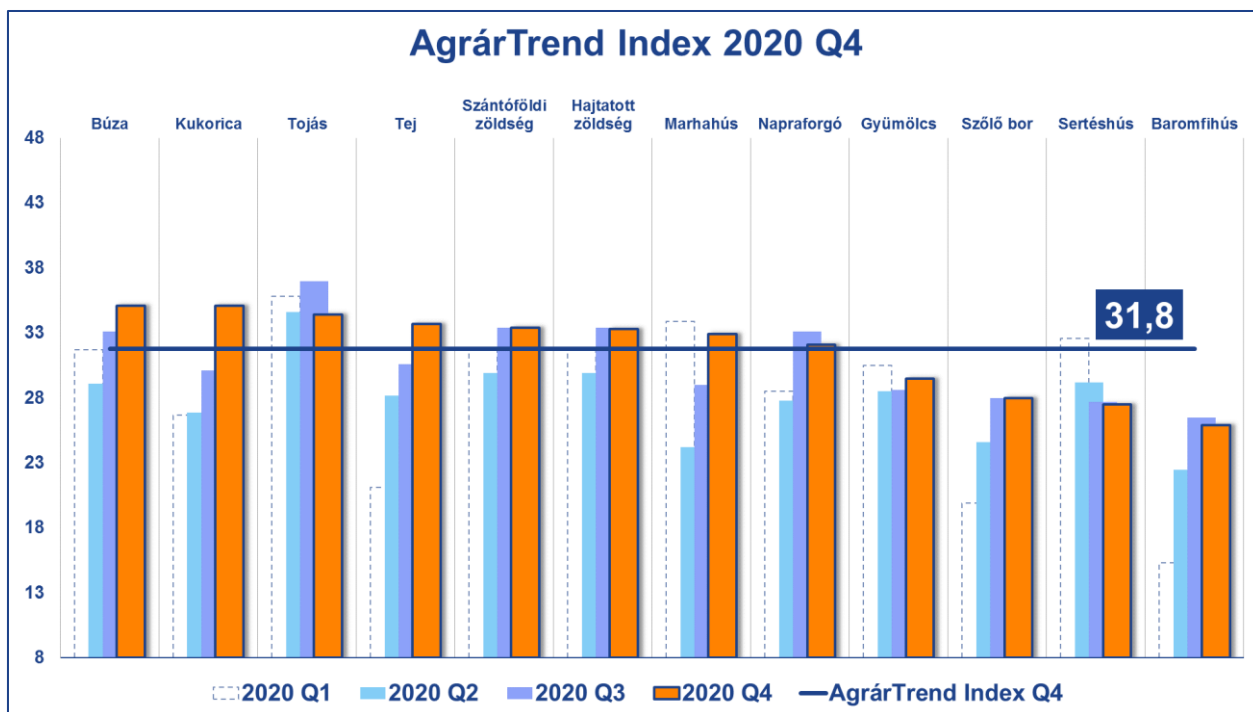
AGRÁRTREND INDEX 2020 Q4

Az előző negyedévi, **30,5-es értéktől 31,8-re emelkedett a Takarékn AgrárTrend Index értéke**. 2020 legnagyobb nyertesei a növénytermesztők, ugyanis a gabonaárak öt éves csúcson járnak, ahogyan a fehérje- és olajos növényeké is. Előbbi termékeket inputként felhasználó termékpályák szereplői azonban borúsán látják a jövőt: kettős árnyomásra számítanak, a pandémia miatti lezárások, illetve az állatbetegségek miatti túlkínálatos piacon kénytelenek helyt állni.

A teljes agrárium helyzetértékelését bemutató indexérték éves alakulásában három kulcstényező játszott szerepet, ezek a vírusok, az alkalmazkodás, s végső esetben az emelkedő trend. Kiegészítésként hozzá tehetnénk még az időjárást is, hiszen az első két negyedévben utóbbi tényező miatt volt lényegesen pesszimistább a piac szereplőinek hangulata. Azonban a magyar agrár-élelmiszeripar kiválóan tudott alkalmazkodni a kialakult helyzethez, ahogyan lényegében az egész világ is, ám 2008-hoz hasonlóan ismét az agrárium bizonyult a leginkább válságálló ágazatunknak.

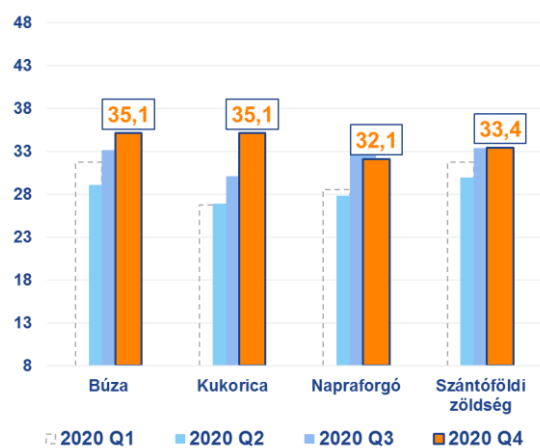
Persze a 2020-as évben a magyar élelmiszergazdaság termékpályái eltérő módon reagáltak a esztendő kihívásaira. Az utolsó negyedévre a kialakult piaci árviszonyoknak köszönhetően a szántóföldi növénytermesztés termékpályái (búza, kukorica, napraforgó- olajos növények) hirdethetők ki győztesként. A 31,8-es érték alatt lévő gyümölcs- szőlő bor- baromfi és sertés termékpályák közül gyakorlatilag a borászat volt az az iparág, mely egy az egyben a koronavírus járvány kihívásaival kellett egyedül megküzdjön, a másik három az időjárás és az egyes állatbetegségek adta nehézségekkel is meg kellett küzdenie.

A 2020 utolsó negyedévi felmérésünkhöz már a bank elemzői az új, 2021-es évi előrejelzéseiket építették be. Eszerint az élelmiszergazdaság 3-6 százalékos bővülésével számolunk idén, a tavalyi esztendőhöz képest. Előrejelzésünkben azzal kalkulálunk, hogy 2021 júliusától a belföldi turizmus részlegesen újraindul, továbbá az élelmiszerárak inflációja (elsősorban a magas bázis miatt) az első félévben lassul, némi áremelkedésre az év második felében lehet számítani. Fontos kitétel, hogy várakozásaik szerint, az élelmiszer kiskereskedelem legalább a tavalyi év szintjén fog teljesíteni.

SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉS

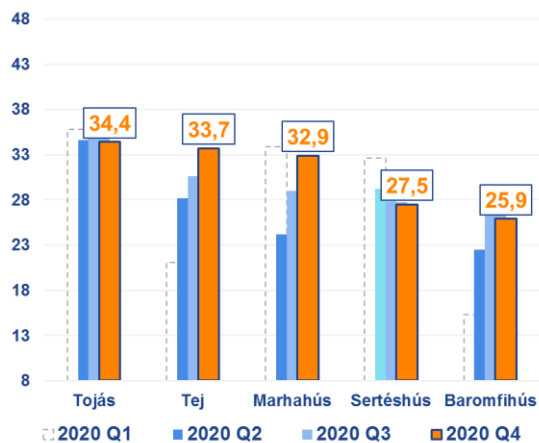
A szántóföldi növénytermesztés a 2020-as év győztese. A tavaszi aszály, s a gyengülő forint miatt

az első két negyedévben a termékpálya szereplők helyzetértékelése erősen negatív volt, azonban ahogy közeledett az aratás, ahol már látszott, hogy az érkező csapadék jótékony hatással lesz a termésre, úgy a bizalmi index is emelkedett, s az utolsó negyedévre kialakult terményárak erős optimizmust vetítettek a termékpályákra. A jövőre vonatkozóan szintén optimisták a termékpálya szereplői, legalább 2021 első félévéig hasonlóan kedvező árakra számítanak. Egyes termelők a jövőre vonatkozóan azt fejtették ki, hogy a tavaszi „pánikhangulatban” jobban bekészleteztek inputanyagokból, melyek drágulását is részben

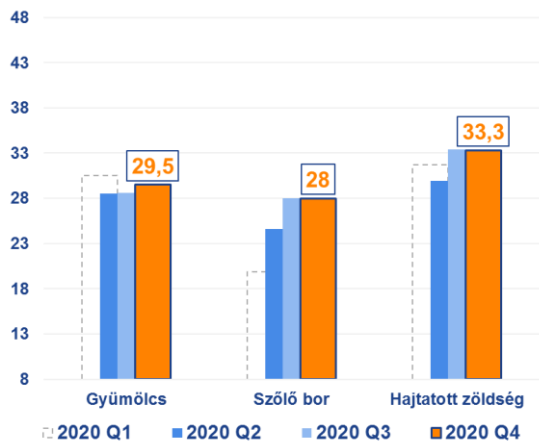
kiküszöbölték. Több esetben pedig azt közölték, hogy a korábbi rutinnal ellentétben kevesebben kötötték le az értékesítendő mennyiségeket azért, hogy jobban spekulálhassanak a magasabb árakra. A takarmány alapanyagot felvásárlók pedig részben attól tartanak, hogy az értékesítési „láz” miatt esetleges áruhiány alakulhat ki.

ÁLLATI FEHÉRJE

irányából tapasztalható keresletcsökkenés meghatározó. Utóbbi iparágak esetében az értékesítési árak a termékpálya minden szintjén csökkentek. Ami azonban az összes állati fehérjét előálltónál borúsabb jövőképet fest, az a gabonaárak takarmányba várható beépülése, amellett, hogy a túlkínálatos piacok miatt áremelés nem prognosztizálható.

KERTÉSZET

növénytermesztőkkel alacsony. A borászatoknál arról számoltak be az ügyfelek, hogy a megszokott éves értékesítésük volumene 80-85 % volt a korábbi évekhez képest, sokan gyorsan alkalmazkodtak a kialakult helyzethez, az új értékesítési csatornák (online értékesítés és bolti kiskereskedelem) beváltak. A lédig borászatok szemben a magasabb minőségi kategóriáknál kifejezetten jó évről számoltak be, tekintettel az olasz konkurencia visszaszorulására, illetve a gyenge forint előnyeire az exportértékesítésben.

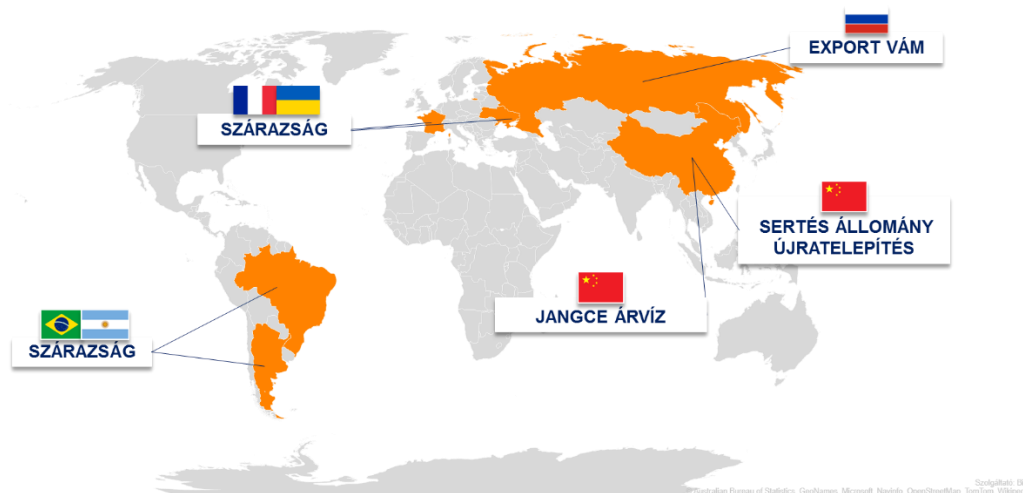
Összességében az élelmiszergazdaság egyik szeme sír, a másik nevet. A növénytermesztők „úsznak a pénzben”, a takarmányokba már elkezdett beárazódni a magas terményár. Az állattenyésztők kettős árnyomásban vannak, a magas takarmány árakat a szabad piacon értékesítők nem tudják érvényesíteni a vágóállat árában, a feldolgozó nem tud magasabb árat fizetni, mert túlkínálatosak a húspiacok. Ismételjük magunkat, de megintcsak felerősödik az integrációs termelés/termeltetés szerepe: a kistermelők így át tudják vészelné a nehéz évet, a nagy feldolgozóknak pedig muszáj lesz a hús árakat (főként belföldön) emeltetni a kiskereskedelmi láncokkal, s elérni, hogy preferálják a magyar termékeket.

2020-ban legnagyobb mozgásokat az alindexek értékekben az állati fehérjét előállító termékpályákon tapasztalhattunk. A marhahús- tej- és tojás termékpályákon alapvetően nem voltak tapasztalható markáns mozgások, utóbbiak közel teljesítettek a 35-ös, semleges növekedési szinthez. Ez elsősorban a kevésbé csökkent keresletnek és az alapvetően kielégítő értékesítési áraknak volt köszönhető, termelői, feldolgozó és kereskedői szinten. A sertéshús esetében az afrikai sertéspestis továbbra is meghatározó tényező, a baromfi hús esetében a madárinfluenza és a kiesett vendéglátás

A kertészeti termékpályák (elsősorban a hajtattott zöldség és gyümölcs) leginkább a munkaerő ellátottság miatt aggódnak némileg, a gyengülő forint miatt az import inputanyagok árában tapasztaltak drágulást. A HoReCa nyitását a fenti termékpályákon továbbra is várják, a gyümölcsstermesztők- és feldolgozók a 2020-as tavaszi fagyok miatti árualap csökkenés miatt voltak lényegesen pesszimistábbak, melyet részben tudott kompenzálni a magasabb ár. A gyümölcsstermesztők a jövőben számítanának célzottan ültetvényfejlesztési programokra, hiszen az ő támogatottsági szintjük, szemben például a szántóföldi

TAKARMÁNYPIACI FOLYAMATOK

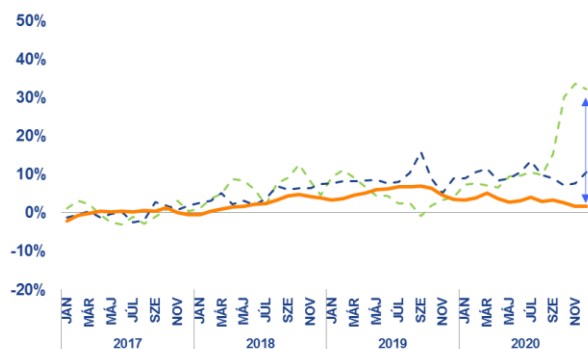
A terményárak drágulásának legfontosabb tényezőit az alábbi térképen foglaljuk össze:

2020-as évben számos hírforrás közölte, hogy Kínában a ASP járvány után elkezdődött az állományok újratelepítése, ezért Kína erős kereslettel jelent meg a piacon, ami árfelhajtó tényező lett. További emelkedést okozott a Jangce folyó árvize, ami csökkentette az egyes gabonák- és rizs várható terméseredményét. Továbbá szárazság miatt csökkent a francia- és ukrán termésmennyiség, ahogyan a szója és kukoricatermés várható mennyisége is alacsonyabb lesz a dél-amerikai országokban. Igazából előbbieket követve Oroszország 25 EUR/tonnáról 50 EUR/tonnára emelte a gabonaexportra kivetett vámot azért, hogy fékezze a belpiaci inflációt, ami szintén árfelhajtó tényezőként viselkedett. Ennek eredményeként a hazai búza és kukorica árak 25-30 %-kal emelkedtek, a szójadarát szintén közel harmadával drágábban lehetett az országba importálni.

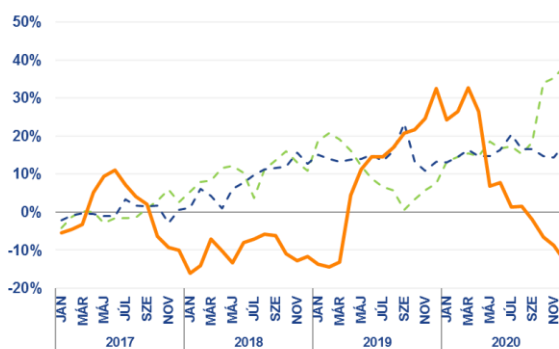
Kétség nem fér hozzá, hogy minden állattenyésztési alágazatot kihívás elé állítja a 2021 év, azonban ez várakozásaink szerint kiváltképp a baromfi- és sertés takarmányozásban lesz nagyobb hatása, a szarvasmarha tartás jellemzően saját takarmánytermő területre alapoz (persze emellett használ külső forrást is, a Tesztüzemi Rendszer adatai alapján ez jóval alacsonyabb). A Takarékbank Agrárcentrumban a magyar élelmiszergazdaságot mindig termékpálya szemléletben vizsgáljuk, így tettük azt a baromfi- és sertés termékpálya fázisáraiban:

BAROMFI

--- Takarmány input átlag --- Takarmány — Vágócsirke

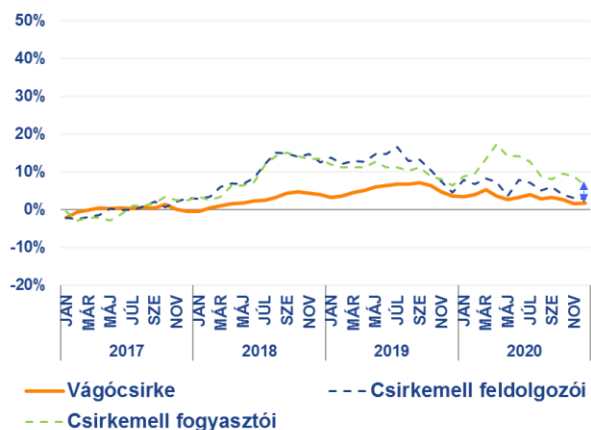
SERTÉS

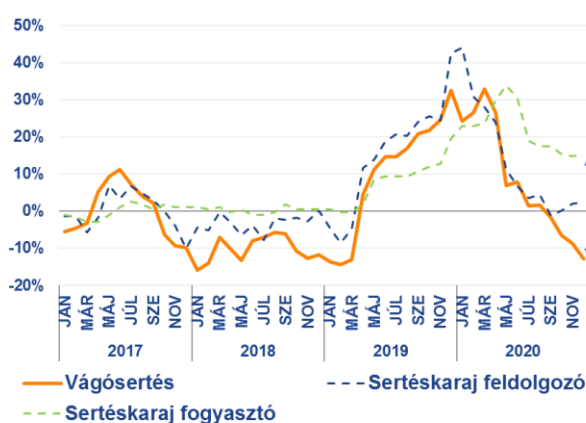
--- Gabona --- Takarmány — Vágósertés

Először nézzük meg a termékpálya első felét: takarmánytól a vágóállatig. Ebben azt látjuk, hogy baromfi esetében magasabb az integráltság foka, a takarmányárak éves emelkedése (az előző 4 év átlagárához viszonyítva) jellemzően együtt mozog a vágóállat árával. A sertésnél a biológiai ciklus, illetve az alacsonyabb integráltság miatt jóval nagyobbak a kilengések, ezért azt mondhatjuk, hogy a vágóállat termelők nagy árkockázatnak vannak kitéve, hiszen a takarmányárak mozgása nem konzisztens a vágóállatével. Menjünk tovább a termékpályán, vágóállattól a fogyasztóig (szintén az elmúlt 4 év átlagárához viszonyított mozgás tükrében):

BAROMFI

SERTÉS

Amit a legfontosabb talán kiemelni, hogy a feldolgozó- és vágóállat árak jellemzően kéz a kézben járnak, azonban egyet mindenképp érdemes kiemelni: az elmúlt 5 év példáján a fogyasztói ár sosem korrigál vissza azonos mértékben a termelői- és feldolgozó árakkal, mondhatnánk, hogy a „0”-ás vonal alá sosem kerül.

Ennek pedig egyik fontos oka az, hogy a magyar élelmiszergazdaság erősen globalizált, tehát a külkereskedelmi folyamatok nem kerülnek el minket, a piaci árviszonyokat erőteljesen befolyásolják. S ami 2021 legnagyobb kihívását, a termelői kettős árnyomást is részben ez okozza. A globális terménypiaci folyamatok miatt 20-40 %-ot emelkedtek az input árak, a feldolgozók pedig az állatbetegségek miatt kénytelenek egy felülről érkező árnyomást továbbítani a termelők felé. Azonban kiemelnénk egy fontos tényezőt: ahogyan korábban már említettük, a kistermelőknek védőhálót nyújthat ilyen esetben az integrációs termelés, továbbá felerősödik a kockázatkezelési eszközök fontossága is, ezt példázza a 2021-ben induló krízisbiztosítási rendszer is, amelynek már az állattenyésztőink is részei lehetnek, utóbbival részben kezelhető az állati fehérje termékpályákon jelenlévő árkockázat.